

HUSTLA MAHARAGE BINGWA!

MAMBO VIPI WAKALI?
MNAWAKUMBUKA WALE MA-
BINGWA WA MAHARAGE
BINGWA?

MAMBO? MUSHI
HAPA, A.K.A MAHARAGE
BINGWA!

HELLO! MIMI NI
JESCA KUTOKA
MBEYA, MTAALAMIA
WA MBEGU NA PIA NI
BINGWA WA KILIMO
CHA MAHARAGE!

HAWA MABINGWA WA
KILIMO CHA MAHARAGE
WALITUPATIA MAUJUZI YA
KUTOSHA SANA KWENYE
CHAPTER 6 NA 7 YA
SHUJAAZ MWAKA
JANA...

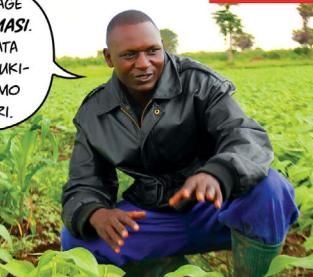
...KITU AMBACHO
KILIWASANIA VIJANA
WENGI SANA NA SASA
KILA MTU ANATAKA
KUFANYA MISHE HII
YA MAHARAGE...

KWA KWELI
MAHARAGE YANA FAIDA.
HUSAIPA KAMA ZAO LA
BIASHARA, NI CHAKULA
NA PIA HUONGEZA
ROTUBA KATIKA
SHAMBA.

CHAPTER 7

HUUKI MAHARAGE
TUNAYAITA ALMASI.
HUWEZI KUPATA
HASARA KAMA UKI-
FUATILIA KILIMO
CHAKE VIZURI.

CHAPTER 6

24

MIFANO, CHEKI
HAWA WANAHAPA
WALIONICHEKI
KWENYE SMS NA
FACEBOOK...

Nimeshawishika sana na kilimo cha maharage kaka
Mushi. Swali langu ni hali gani ya hewa ambayo kilimo cha
maharage ya njano kinakubali na ni muda gani maharage
yanachukua tokea kupanda hadi kuvuna? Ahsante.
SHABANI YUSUPH - Nyegesi, Mwanza

Nataka nianza kilimo cha maharage mjini Mbeya, nimepata
inspiration kubwa kutoka kwenu. Ahsante sana Shujaaaz
GEORGE LEONARD - Tabata Kimanga, Dar-es-salaam

Nataka kupanda maharage sasa. Ahsanteni, nimekua
inspired sana na SHUJAAZ ila sikulewa siku 28 inakuwaje.
maharage yameshakomaa au? **CHRISTINA - MOROGORO**

Mimi nina mpango wa kuanza kulima maharage. ahsante
sana SHUJAAZ mmeni-inspire kinoma! **NYAU ROSSO**

Nahitaji kuanza kulima maharage. mmenihimiza sana.
Big up DJ Tee. **CHIKU KHAMIS**

Majibu ya maswali haya yatapatikana kwenye ukurasa wa 26

HAMISI - MOROGORO

"Kwa kweli story ya *Maharage Bingwa* ilinifanya niamke maana sikuwa na dili la kufanya..."

Nilivutiwa sana na nikajiribu ukulima wa maharage ya soya mwaka jana, Nililima ekari 2 na mwezi wa 7 nilifanikiwa kuvuna magunia 25. Mavuno haya yalikua yenyewe mafanikio mno kwa sababu yameondoza shida nyingi nilizopata. Ahsante DJ Tee kwa stori zako zinazo-hamisha vijana"

SENGWA - ARUSHA

"Nimejihusisha kwenye kilimo cha maharage kwa muda mrefu sasa. Story ya *Maharage Bingwa* imenifungua macho zaidi na kwa mwaka huu nimefanikiwa kuvuna magunia zaidi ya kilo 120. Sasa hivi hii ndio kazi yangu. Maharage yananifanya niwe na uwezo wa kununua nikitakacho. Ahsante kwa kutusanua wana"

JENIFA - IPOGOLO, IRINGA

Nilivutiwa sana niliposoma *Maharage Bingwa*, nikaanza kulima maharage ya njano, lakini nilishindwa kuyatunza vizuri kwa kukosa ujuzi wa kutosha. Nashukuru Shujaaaz kwani sasa hivi nimepata nguvu mpya"

HAWA WANNA
NIMEWAKUBALI SANA KWA
KIWA WALIAMUIA KUCHANGAMKIA
FURSA KUTARIBU NA WAO KUWA
MABINGWA WA MAHARAGE
A.K.A **MAHARAGE BINGWA!**

CHANGAMOTO ZINAZOWAKUTA WAKULIMA WA MAHARAGE MARA KWA MARA

1. Majani ya maharage machanga kubadilika rangi na kukauka – Joto na ukosefu wa mvua.
2. Mavuno kidogo yasiyo na afya – Kutolima na kuhudumia maharage kitaalamu.
3. Mimea kufa baada ya kutumia mbolea – Ukosefu wa elimu kuhusu mboleza za kutumia na wakati muafaka wa kutumia.
4. Kutofahamu mbegu bora ni ipi – Ukosefu wa ujuzi kuhusu mbegu bora.
5. Mimea kuliwa na wadudu na magonjwa – Kutofahamu dawa zinazofaa na nini cha kufanya.

YO! PATA INFO ZA KUTOSHA
KAMA UNAHITAJI KUFANYA BIASHARA
YA KILIMO HAPA KUTOKA KWA
MSHKAJI WANGU PEPE...

1. UANDAJI WA ARDHI

- * Hakikisha ardhi unayochagua haituamishi maji.
- * Hakikisha ardhi haina kiasi kikubwa cha acid (Kibongobongo acid ni tindikali. Wataalamu wa udongo huwa wanapima hivi vitu).
- * Safisha na lima matuta kuzua mmomonyoko wa udongo.

USISIAHAI KUOMBA USHAURI WA
KITAALAMU KUTOKA KWA MTAALAMU
WA KILIMO ALIYEPo KARIBU NAWE!

- * Hakikisha udongo una unyevunyevu wakati unapanda mbegu za maharage.
- * Panda mbegu kwenye mstari, hakikisha umbali kati ya mmea na mmea hau-pungui **sentimita 10**, na umbali wa tutu kwa tuta haupungui **sentimita 50**.

2. UCHAGUZI WA MBEGU BORA

- * Jilize ni muda gani unahitaji kuanzia kupanda hadi kuvuna. Je, unahitaji mbegu za muda mrefu au muda mfupi?

YAANI... UKIPANDA MIEZI YA MWISHO WA MWAKA
AU KAMA ENEO ULIGO KUNA KIASI KIDOGO CHA
MWIA BASI TUMIA MBEGU ZA MUDA MFUPI. ILA,
MBEGU ZA MUDA MREFU ZINA FAIDA KWA KUWA
HUTOA MAZAO KWA WINGI NA HURUTUBISHA
ARDHI KUTOKANA NA NITROJENI.

- * Jilize ni aina ya maharage yanayostawi maeneo yenu. Je, ni ya kutambaa au ya kawaida? Fanya utafiti kabla hujamaa.
- * Chagua mbegu zenyi afya, zisizoharibika, kisha jaribisha uwezo wa mbegu ulizochagua. Chagua mbegu kadhaa (kama 50 hivi kisha uzipande kwanza). Kama ndani ya wiki moja 40 kati ya 50 zitachipua, basi mbegu zako ni bora.

SASA WEWE JITIE
KICHWA NGUMU
UKAPANDE MBEGU
ZIMEOZA!

3. UTUMIAJI WA MBOLEA

- * Maharage hujitengeneza naitrojeni yake yenye, kwa hiyo huna haja ya kutumia UREA au CAN.
- * Tumia mbolea za DAP, TSP, NPK, Sympal au **Minjingu Phosphate** kwa ajili ya kuongeza madini ya phosphorous ambayo ni muhimu kwa ukooji wa maharage.
- * Weka mbolea kwenye mashimo utakayopanda maharage, kisha fukia mbolea kwa udongo kiasi, au uneawea kuchimba shimo jingine dogo pembedni ya mbegu kwa ajili ya mbolea.
- * Unapoweka mbolea wakati wa kupanda, hakikisha udongo una unyevunyevu.

4. UPANDAJI

KWA TAARIFA YAKO UKIPANDA
KWENYE MISTARI ITAKUSAIDIA KUPAL-
ILIA VIZURI NA KUVUNA BILA SHIDA!

- * Kwa mbegu zinazotambaa, tumia fimbo au Kamba kuzitengenezea njia. Fimbo ndefu husaidia kuleta mazao mengi na njia hii ni nzuri kama huna ardhi kubwa.

5. UTUNZAJI WA SHAMBA

- * Ondo magugu kwa kupalilia angalau mara mbili kabla ya kuvuna. (Wiki ya pili baada ya kupanda, kisha wiki ya 5 au 6 baadae). Unaweza kuondoa magugu kwa jembe au dawa.

UKITAKA KUTOA MAGUGU KWA DAWA,
CHEKI NA MTAALAMU WA KILIMO
AKIPE MAELEKEZO YA KUTOSHA!

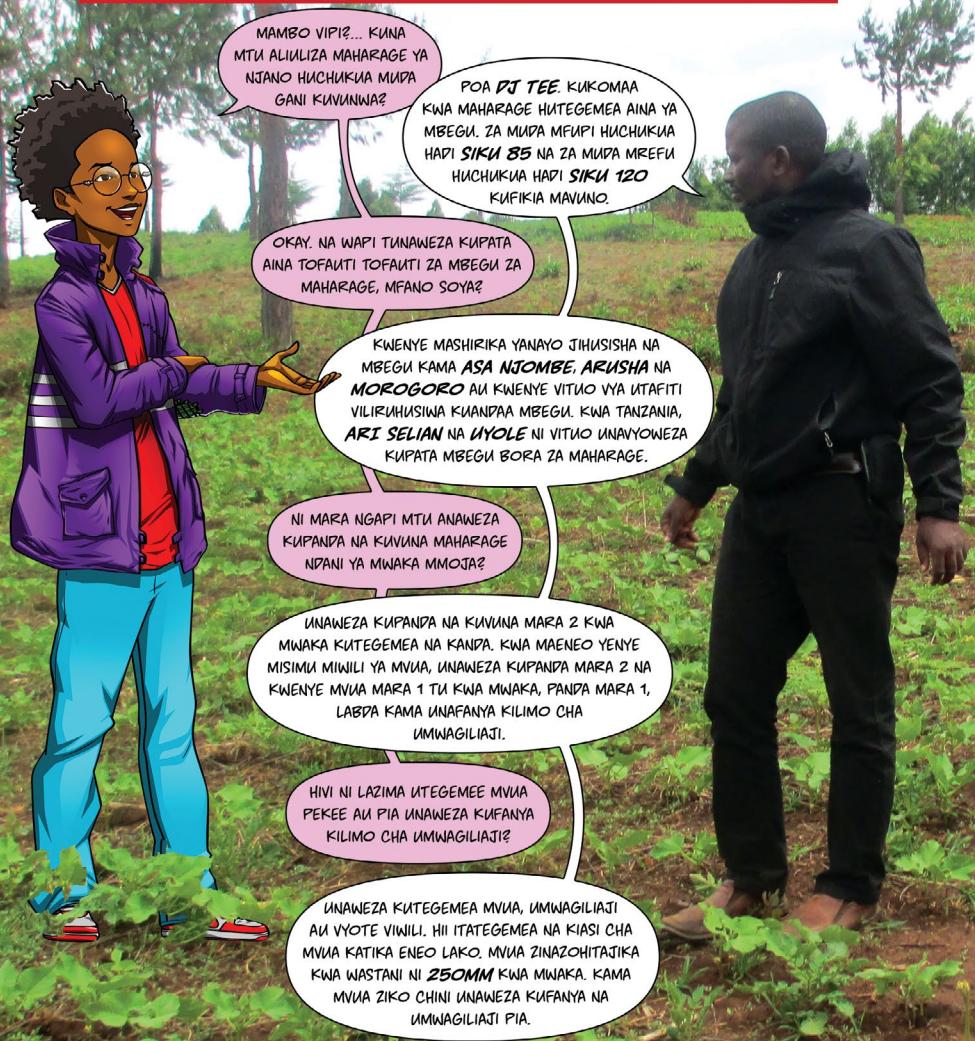
6. DAWA NA MAGONJWA

- * Chunguza shamba lako mara kwa mara kuona kama kuna wadudu waharibifu
- * Magonjwa maarufu ya maharage ni pamoa na bakapembe na kutu.
- * Tumia mbegu sugu kwa magonjwa kuhakikisha magonjwa hayaathiri mazao yako.

MASWALI YANAYOULIZWA SANA KUHUSU MAHARAGE...

NGOJA NIWAPE
MAUJANJA WANA...

Aina gani ya udongo ni bora kwa ajili ya kilimo cha maharage?

Maharage huhitaji udongo usioshika maji na wenye rutuba. Pia, maharage hukua vizuri kwenye udongo wenye pH si chini ya 5.6

Ni aina gani bora ya maharage hustawi nchini Tanzania?

Kuna aina mbalimbali za maharage zinazostawi katika maeneo mbalimbali. *Njano Uyole, Uyole 04, Lyamungu 90 na Jesca ni kati ya mbegu zenye mavuno mazuri na sugu kwa baadhi ya magonjwa ya maharage. Unapoenda kununua mbegu, ulizia aina bora kwa eneo uliopo.*

Ni mbolea gani zinapaswa kutumika ili maharage yakue vizuri?

Kikawaida, maharage hujitengenezea naitrojeni yake yenye, hivyo hakuna haja ya kutumia mbolea kama UREA au CAN lakini kwa ajili ya virutubisho vingine, tumia mbolea zenye phosphorus wakati wa kupanda, kama: TSP, DAP, Minjingu na NPK.

Ni mikoa gani ya Tanzania ni bora kwa ajili ya kilimo cha maharage?

Mikoa ya Kaskazini na Nyanda za Juu Kusini ni bora. Mfano: Arusha, Kilimanjaro na baadhi ya maeneo ya mikoa wa Tanga hasa Lushoto na Korogwe; pia Iringa, Njombe, Ruvuma, Songwe na Mbeya.

JE, UMESHAWAHI KUFANYA
KILIMO CHA MAHARAGE NA NINI AMBACHO
UNGEPENDA UKIFAHAMU KUHUSU KILIMO HIKI?
NIKUMIE SMS KWENDA 0784551616
UKIANZA NA NENO #BEANS

TUMA
SMS KALI
UPDATE CHANCE
YA KUJISHINDIA
ZAWADI
KALI!!